

**UCHWAŁA NR XII/130/2024
RADY MIEJSKIEJ W KOSZALINIE**

z dnia 17 grudnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia „Miejskiego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2025-2027”.

Na podstawie art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 i art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2024r. poz. 177, 742, 743, 858, 1572), art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024r. poz. 1465, 1572), art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024r., poz. 107) Rada Miejska w Koszalinie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje „Miejski Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2025 – 2027”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Zobowiązuje Prezydenta Miasta Koszalina do przedkładania corocznie Radzie Miejskiej w Koszalinie sprawozdania z realizacji „Miejskiego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2025 – 2027”.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Koszalina.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 roku.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Artur Wezgraj

Załącznik
do Uchwały nr XII/130/2024
Rady Miejskiej w Koszalinie
z dnia 17.12.2024 r.

Miejski Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2025-2027

KOSZALIN 2024

Spis treści

Wprowadzenie	2
1. Diagnoza stanu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w Koszalinie	3
1.1 Analiza diagnostyczna	3
1.1.1 Analiza w oparciu o małoletnich przebywających w pieczy zastępczej	3
1.1.2 Analiza w oparciu o osoby usamodzielniane	7
1.1.3 Analiza w oparciu o pracę asystentów rodziny, w tym w ramach Programu „Za życiem”	7
1.1.4 Analiza w oparciu o rodziny wspierające	9
1.1.5 Analiza w oparciu o pracę pracowników socjalnych.....	9
1.1.6 Analiza w oparciu o standardy ochrony małoletnich	11
1.1.7 Analiza w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”.....	11
1.1.8 Analiza SWOT systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej w ocenie Centrum.....	12
1.1.9 Podsumowanie analizy diagnostycznej	14
1.2 Zasoby Gminy Miasta Koszalin	14
2. Misja i podstawa prawna Programu	15
2.1 Misja Programu	15
2.2 Podstawa prawna Programu	15
3. Cel główny, cele szczegółowe, działania i wskaźniki	16
4. Limity rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka	18
5. Potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej	19
5.1 Wsparcie asystentów rodziny, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępcze oraz pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej	19
5.2 Kampania promująca rodzicielstwo zastępcze	19
6. Zakładane efekty realizacji Programu	20
7. Realizatorzy Programu	21
8. Finansowanie Programu	21
9. Wdrażanie Programu	21
10. Monitoring i sprawozdawczość	22

Wprowadzenie

„Miejski Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2025-2027” został opracowany przez Centrum Usług Społecznych w Koszalinie (zwane dalej Centrum) z wykorzystaniem informacji od przedstawicieli lokalnych instytucji oraz organizacji pracujących na rzecz dziecka i rodziny, wraz z uwzględnieniem ich potencjału. Program został przygotowany w oparciu o art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który stanowi, iż do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 - letnich gminnych programów wspierania rodziny oraz w oparciu o art. 180, który stanowi, iż do zadań własnych powiatu zalicza się m.in. opracowanie i realizację 3 - letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Przyjmując w Programie cele do realizacji uwzględniono istotę zawartą w preambule ww. ustawy, która wskazuje, iż u podstaw regulacji leży dobro dziecka oraz dobro rodziny jako podstawowej komórki społecznej, przy czym dobro dziecka powinno być stawiane zawsze na pierwszym miejscu.

Rodzina, jako jedna z podstawowych grup społecznych, spełnia wiele istotnych funkcji w społeczeństwie, ale przede wszystkim funkcje te winna prawidłowo wypełniać wobec dziecka. Rodzina powinna zaspokajać nie tylko potrzeby na poziomie zabezpieczenia materialnego, ale przede wszystkim zabezpieczać potrzeby emocjonalne, a także przekazywać normy i zasady obowiązujące w społeczeństwie. W sytuacji braku właściwego funkcjonowania tej podstawowej komórki społecznej, a szczególnie w sytuacji pojawiającego się kryzysu, to właśnie państwo, w myśl zasady pomocniczości, winno skierować instrumenty pomocniczo - wspierające w postaci m. in. pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, edukacji rodzinnej, czy w formie asystenta rodziny. Jeśli jednak proces dysfunkcji rodziny jest zaawansowany sąd może czasowo ograniczyć prawa rodzicielskie poprzez nadzór kuratorski lub poprzez umieszczenie małoletniego w pieczy zastępczej.

Intencją i założeniem opieki zastępczej jest jej terminowość, która powinna trwać czasowo, do momentu ziszczenia się warunków na powrót dziecka do rodziny biologicznej, a w przypadku braku takiej możliwości, zainicjowania i przeprowadzenia procedury adopcyjnej. Z uwagi na różne uwarunkowania, a w szczególności brak możliwości przejęcia stałej opieki nad dzieckiem przez rodziców biologicznych, większość małoletnich pozostaje w pieczy zastępczej do momentu usamodzielnienia. Aby zminimalizować sytuacje umieszczania dzieci w pieczy zastępczej, bardzo ważne jest rozpowszechnianie działań wspierających rodzinę aby nabyła umiejętności radzenia sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny.

W celu efektywnego wspierania rodziny i budowania warunków do rozwoju systemu pieczy zastępczej dla Gminy Miasta Koszalin tworzy się „Miejski Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2025-2027”, który skorelowany został z następującymi dokumentami strategicznymi: Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030, Wojewódzkim Programem Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021-2027 pn.: „Region Przyjazny Rodzinie”, Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2021-2025.

1. Diagnoza stanu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w Koszalinie

Zawarta w dokumencie analiza diagnostyczna prezentuje dane dotyczące działań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na terenie Gminy Miasta Koszalin. Przeprowadzona analiza pozwala na wyznaczenie kierunków działań skierowanych na wsparcie rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz rozwój pieczy zastępczej, ponadto pozwala na zapoznanie się z charakterystyką badanego zjawiska.

1.1 Analiza diagnostyczna

Proces diagnostyczny oparty jest o analizę pobytu dzieci w pieczy zastępczej, pracę asystentów rodzin oraz pracowników socjalnych na rzecz rodziny, a także prowadzoną na terenie Gminy Miasta Koszalin procedurę Niebieskie Karty.

1.1.1 Analiza w oparciu o małych dzieci przebywających w pieczy zastępczej

Uzupełnieniem pieczy rodzicielskiej są środowiska pieczy zastępczej. Umieszczenie dziecka poza rodziną naturalną powinno mieć charakter tymczasowy i dotyczyć przypadków niemożności sprawowania opieki oraz wychowania przez rodziców biologicznych. Pobyt małego dziecka w środowiskach pieczy zastępczej winien trwać tylko do czasu ziszczenia się warunków umożliwiających jego powrót do środowiska naturalnego albo do czasu umieszczenia w rodzinie adopcyjnej. Dla dobra dziecka możliwe jest utrzymanie opieki zastępczej do czasu usamodzielnienia.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są: rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe, zawodowe oraz rodzinne domy dziecka, które wzorowane są na modelu wychowania rodzinnego. Natomiast formami instytucjonalnej pieczy zastępczej są: placówki opiekuńczo – wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne oraz interwencyjne ośrodki preadopcyjne. Miarą efektywności Programu jest liczba dzieci powracających z pieczy zastępczej do środowiska rodzinnego. Program zakłada rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej na terenie Gminy Miasta Koszalin i ich profesjonalizację tak, aby minimalizować sytuacje związane z umieszczaniem dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej poza terenem miasta Koszalin.

Tabela 1. Dane dotyczące pieczy zastępczej na terenie miasta Koszalin w latach 2022-2024

Rok	Stan na 31.12.2022	Stan na 31.12.2023	Stan na 30.09.2024
Liczba rodzin zastępczych	89	101	105
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	110	135	140
Liczba rodzinnych domów dziecka	8	7	7
Liczba dzieci w rodzinnych domach dziecka	83	88	83
Liczba placówek opiekuńczo – wychowawczych	4	4	4
Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych	46	40	44
Łączna liczba dzieci w pieczy zastępczej na terenie Koszalina	239	263	267

Źródło: Dane Centrum

Tabela 2. Dane dotyczące rodzaju rodzin zastępczych w latach 2022 - 2024

Rok	Stan na 31.12.2022		Stan na 31.12.2023		Stan na 30.09.2024	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Rodziny zastępcze spokrewnione	62	73	68	87	72	90
Rodziny zastępcze niezawodowe	23	26	29	33	29	36
Rodziny zastępcze zawodowe	3	10	3	13	3	13
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	0	0	0	0	0	0
Zawodowe specjalistyczne rodziny zastępcze	1	1	1	2	1	1
Rodzinne domy dziecka	8	83	7	88	7	83

Źródło: Dane Centrum

Tabela 3. Opuszczenia pieczy zastępczej przez dzieci i ich przyczyny w 2022 roku

Przyczyny opuszczenia	Rodzina zastępcza spokrewniona (liczba dzieci)	Rodzina zastępcza niezawodowa (liczba dzieci)	Rodzina zastępcza zawodowa (liczba dzieci)	Rodzinny dom dziecka (liczba dzieci)	Institutionalna piecza zastępcza (liczba dzieci)	Razem
Powrót do rodziny biologicznej	5	1	7	4	5	22
Przysposobienie	0	0	4	2	0	6
Usamodzielnienie	10	4	2	2	0	18
Umieszczenie w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej	0	1	22	1	10	34
Umieszczenie w instytucjonalnej pieczy zastępczej	2	0	0	1	0	3
Zamieszkanie rodziny zastępczej lub dziecka na terenie innego powiatu/poza granicami kraju	0	0	0	0	0	0
Inne	2	0	0	1	0	3

Źródło: Dane Centrum

Tabela 4. Opuszczenia pieczy zastępczej przez dzieci i ich przyczyny w 2023 roku

Przyczyny opuszczenia	Rodzina zastępcza spokrewniona (liczba dzieci)	Rodzina zastępcza niezawodowa (liczba dzieci)	Rodzina zastępcza zawodowa (liczba dzieci)	Rodzinny dom dziecka (liczba dzieci)	Instytucjonalna piecza zastępcza (liczba dzieci)	Razem
Powrót do rodziny biologicznej	3	1	1	9	18	32
Przysposobienie	0	0	0	2	0	2
Usamodzielnienie	5	2	1	2	11	21
Umieszczenie w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej	0	4	4	17	17	42
Umieszczenie w instytucjonalnej pieczy zastępczej	2	0	0	4	7	13
Zamieszkanie rodziny zastępczej lub dziecka na terenie innego powiatu/poza granicami kraju	0	0	0	0	0	0
Inne	1	0	3	0	1	5

Źródło: Dane Centrum

Tabela 5. Opuszczenia pieczy zastępczej przez dzieci i ich przyczyny na dzień 30.09.2024 roku

Przyczyny opuszczenia	Rodzina zastępcza spokrewniona (liczba dzieci)	Rodzina zastępcza niezawodowa (liczba dzieci)	Rodzina zastępcza zawodowa (liczba dzieci)	Rodzinny dom dziecka (liczba dzieci)	Instytucjonalna piecza zastępcza (liczba dzieci)	Razem
Powrót do rodziny biologicznej	1	1	3	11	12	28
Przysposobienie	0	1	0	3	0	4
Usamodzielnienie	5	2	1	2	4	14
Umieszczenie w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej	1	1	0	1	2	5
Umieszczenie w instytucjonalnej pieczy zastępczej	3	0	0	1	8	12
Zamieszkanie rodziny zastępczej lub	1	0	0	2	0	4

dziecka na terenie innego powiatu/poza granicami kraju						
Inne	0	1	0	0	0	1

Źródło: Dane Centrum

Analiza danych pozwala stwierdzić, iż liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej na terenie Gminy Miasta Koszalin w latach 2022 – 2024 wzrosła m.in. w rodzinach zastępczych spokrewnionych i niezawodowych, przy jednoczesnym zwiększeniu liczby tychże rodzin. Zmniejszeniu uległa liczba rodzinnych domów dziecka, a liczba dzieci w nich umieszczonych pozostaje na podobnym poziomie. Ponadto zwiększyła się liczba dzieci powracających pod opiekę rodziców biologicznych. Na niskim poziomie utrzymuje się liczba przysposobień małoletnich z uregulowaną sytuacją prawną, natomiast liczba usamodzielnień kształtuje się na podobnym poziomie, co wynika z faktu podejmowania przez wychowanków pieczy zastępczej decyzji o niezależności ekonomicznej i mieszkaniowej oraz mijającym okresem możliwości pozostawania w środowiskach opieki zastępczej. Zauważyć można, iż nadal utrzymuje się tendencja związana z przenoszeniem dzieci do innych form pieczy zastępczej.

Istniejące formy pieczy zastępczej w analizowanych latach objęte były wsparciem 4 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz 2 starszych specjalistów pracy socjalnej, którzy swoje wsparcie kierują do wszystkich opiekunów zastępczych oraz dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, a także współpracują z kadrą 4 placówek opiekuńczo – wychowawczych mieszczących się na terenie Miasta.

Zgodnie z przepisami, w sytuacji umieszczenia dziecka w rodzinnej, bądź instytucjonalnej pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie innego powiatu, powiat właściwy ze względu na pochodzenie dziecka, który zobowiązany jest do jego finansowania, zawiera porozumienie. Poniższe tabele prezentują dane dotyczące ww. zagadnienia.

Tabela 6. Rodzinna piecza zastępcza realizowana między powiatami w 2022 roku

	Liczba dzieci		Łączna liczba dzieci na dzień 31.12.2022 roku
	Umieszczonych	Opuszczających	
Dzieci pochodzące z Koszalina w rodzinnej pieczy zastępczej w innych powiatach	11	10	31
Dzieci pochodzące z innych powiatów w rodzinnej pieczy zastępczej w Koszalinie	6	5	38

Źródło: Dane Centrum

Tabela 7. Rodzinna piecza zastępcza realizowana między powiatami w 2023 roku

	Liczba dzieci		Łączna liczba dzieci na dzień 31.12.2023 roku
	Umieszczonych	Opuszczających	
Dzieci pochodzące z Koszalina w rodzinnej pieczy zastępczej w innych powiatach	18	15	34
Dzieci pochodzące z innych powiatów w rodzinnej pieczy zastępczej w Koszalinie	10	6	42

Źródło: Dane Centrum

Tabela 8. Rodzinna piecza zastępcza realizowana między powiatami w 2024 roku

Wyszczególnienie	Liczba dzieci		łączna liczba dzieci na dzień 30.09.2024 roku
	Umieszczonych	Opuszczających	
Dzieci pochodzące z Koszalina w rodzinnej pieczy zastępczej w innych powiatach	11	6	39
Dzieci pochodzące z innych powiatów w rodzinnej pieczy zastępczej w Koszalinie	7	5	44

Źródło: Dane Centrum

Z powyższych danych wynika, że liczba dzieci pochodzących z Gminy Miasta Koszalin przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w innych powiatach w okresie trzech ostatnich lat kształtuje się na podobnym poziomie.

1.1.2 Analiza w oparciu o osoby usamodzielniane

Ważnym aspektem dla pracowników Centrum pozostają osoby usamodzielniane, które opuszczając środowiska pieczy zastępczej, czy też innych placówek, wkraczają w samodzielne życie. Osoby te obejmowane są różnorodnymi formami wsparcia, w szczególności wsparciem merytorycznym pracownika socjalnego i opiekuna procesu usamodzielnienia, a także wsparciem finansowym. Udzielana pomoc ma na celu pełną integrację młodego człowieka ze środowiskiem, a także przygotowanie go do pełnienia właściwych, pożądanych w społeczeństwie ról, w tym odpowiedniego podejmowania decyzji.

Tabela 9. Liczba osób usamodzielnianych korzystających ze świadczeń w latach 2022 – 2024

Rodzaje świadczeń dla osób usamodzielnianych	2022	2023	30.09.2024
Usamodzielniani z rodzin zastępczych			
Pomoc na kontynuowanie nauki	16	20	18
Usamodzielnienie	7	6	6
Zagospodarowanie	10	9	9
Usamodzielniani z placówek opiekuńczo-wychowawczych, zakładów poprawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych i specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych			
Pomoc na kontynuowanie nauki	6	5	4
Usamodzielnienie	3	0	3
Zagospodarowanie	2	2	3

Źródło: Dane Centrum

1.1.3 Analiza w oparciu o pracę asystentów rodziny, w tym w ramach Programu „Za życiem”

Zgodnie ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzinę przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej obejmuje się różnego rodzaju wsparciem m.in. w postaci asystenta rodziny. Głównym celem jego działania jest podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych opiekunów do takiego stopnia, aby struktura rodziny nie została naruszona. W przypadku pobytu

małoletniego poza środowiskiem rodzinnym, działania asystenta rodziny koncentrują się na usunięciu nieprawidłowości w wypełnianiu władzy rodzicielskiej, by w ten sposób doprowadzić do przejścia opieki rodziców nad dzieckiem, a tym samym scalenia rodziny.

Powierzając asystentowi pracę z daną rodziną, uwzględnia się przede wszystkim zakres pomocy jaka powinna być udzielona rodzinie oraz jej zasoby. Asystent prowadzi pracę z rodziną za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, motywując do aktywnego współdziałania w realizacji planu pracy opracowanego wspólnie z członkami rodziny.

W ramach ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” asystent rodziny pełni funkcję wspierającą – informacyjną. Celem powyższego aktu prawnego jest uregulowanie w sposób kompleksowy wsparcia dla kobiet w ciąży i rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych, a także dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Tabela 10. Rodziny, którym udzielono wsparcia w postaci asysty rodzinnej w latach 2022 - 2024

		2022	2023	30.09.2024
Liczba rodzin objętych wsparciem		125	125	82
W tym:	Z postanowienia sądu	19	19	23
	Na wnioski pracownika socjalnego	85	87	45
	Rodzin, które zgłosiły się samodzielnie	21	19	14

Źródło: Dane Centrum

Tabela 11. Rodziny, którym udzielono wsparcia w postaci asysty rodzinnej w latach 2022 – 2024 w ramach Programu „Za Życiem”

	2022	2023	30.09.2024
Liczba rodzin objętych wsparciem w ramach Programu „Za Życiem”			
Rodziny, które zgłosiły się samodzielnie	8 (8 dzieci)	5 (5 dzieci)	3 (3 dzieci)

Źródło: Dane Centrum

Tabela 12. Rodziny, z którymi asystent rodziny zakończył współpracę w latach 2022 - 2024

		2022	2023	30.09.2024
Rodziny, z którymi zakończono współpracę		36	55	21
W tym:	Ze względu na osiągnięcie celów	12	23	8
	Ze względu na zaprzestanie współpracy	18	12	10
	Ze względu na brak efektów	6	20	3
Rodziny monitorowane po zakończeniu współpracy		21	51	17
Rodziny, które nie zostały objęte monitoringiem w tym z powodu:		15	4	4
- zmiany adresu zamieszkania		7	2	4
- brak współpracy z asystentem		8	2	0

Rodziny, w których doszło do umieszczenia dziecka poza rodziną	6	12	4
Rodziny, z którymi kontynuowano współpracę z roku poprzedniego w roku kolejnym	81	102	53

Źródło: Dane Centrum

Analiza powyższych danych wskazuje potrzebę udzielania koszalińskim rodzinom, w tym napływowym, wsparcia w postaci asystenta rodziny. Ponadto zaprezentowane dane pozwalają wyciągnąć wnioski, iż częstym powodem zakończenia udzielania wsparcia w postaci asystenta rodziny jest osiągnięcie wcześniej założonych celów przez rodzinę, co jest oczekiwanym efektem, a także brak efektów w realizowanej pracy. W przypadku pozytywnego zakończenia współpracy asystenta rodziny z rodziną, w dalszym ciągu prowadzony jest monitoring środowiska, który polega na doraźnych kontaktach z członkami rodziny, w celu wzmocnienia osiągniętych zmian w rodzinie. Zgodnie z przyjętą praktyką w Centrum monitoring rodzin prowadzony jest przez okres 6 miesięcy. W przypadku zakończenia współpracy z powodu braku efektów, Centrum zawiadamia Sąd Rejonowy w Koszalinie, a także monitoruje środowisko w ramach pracy socjalnej.

1.1.4 Analiza w oparciu o rodziny wspierające

Zgodnie z art. 29 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny pomaga rodzinie w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. W ramach pomocy rodzinie, rodzina wspierająca może np. organizować czas wolny rodzinie z dziećmi, pomagać dzieciom w nauce, udzielać porad w zakresie wychowania dzieci, sporządzania posiłków, sprzątanía, czy racjonalnego gospodarowania budżetem domowym. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo. Rodzina wspierająca ustanawiana jest przez Prezydenta Miasta po uzyskaniu pozytywnej opinii Dyrektora Centrum wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Do zadań pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny należy zatem odpowiednie rozeznanie sytuacji rodziny i znalezienie w jej otoczeniu ewentualnych osób mogących podjąć się tego zadania. Zgodnie z art. 31 ust. 1 ustawy z rodziną wspierającą zawiera się umowę, która określa zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy. Gmina Miasto Koszalin każdego roku zabezpiecza w budżecie Centrum Usług Społecznych w Koszalinie środki finansowane na ten cel. W latach 2022-2024 w Koszalinie brak było rodzin wspierających.

1.1.5 Analiza w oparciu o pracę pracowników socjalnych

Głównym celem pracy socjalnej jest pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Praca socjalna jest działalnością o charakterze pomocowym. Podstawowym jej celem jest niesienie pomocy ludziom znajdującym się w różnych sytuacjach, nie tylko związanych z problemami materialnymi, ale także psychicznymi, emocjonalnymi czy duchowymi. Obejmuje ona również działania mające na celu poprawę warunków życia jednostki i społeczeństwa oraz złagodzenie ludzkiego cierpienia oraz rozwiązywanie problemów społecznych. Pracownicy socjalni analizują i oceniają zjawiska, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej. Pracownicy socjalni współpracują z innymi specjalistami w celu przeciwdziałania oraz ograniczania patologii i skutków negatywnych zjawisk społecznych. Współuczestniczą w inspirowaniu, opracowaniu, wdrażaniu oraz rozwijaniu programów pomocy społecznej ukierunkowanych na podniesienie jakości życia. W swych działaniach pracownik socjalny kieruje się dobrem dziecka oraz jego rodziny, jako naturalnego środowiska rozwoju. Działania pracowników socjalnych zorientowane są na usamodzielnienie osób i rodzin, wzmocnienie mocnych stron i pracę nad dysfunkcjami oraz profilaktykę. Efekty pracy socjalnej uzależnione są głównie od zaangażowania osób i rodzin współpracujących z pracownikiem socjalnym oraz gotowości do wprowadzania zmian. Ważnymi elementami wpływającym na przebieg oraz rezultaty pracy socjalnej w środowiskach są również osobiste zasoby i potencjał osób objętych powyższym wsparciem.

Tabela 13. Środowiska korzystające z pomocy społecznej w latach 2022 – 2024 na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej

Rok	Liczba środowisk objętych pomocą Centrum	Liczba osób w tych środowiskach
2022	1225	1853
2023	1307	2070
30.09.2024	1393	2121

Źródło: Dane Centrum

Tabela 14. Liczba rodzin objętych pracą socjalną w latach 2022- 2024

Wyszczególnienie	2022		2023		30.09.2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej – ogółem*	229	342	411	607	571	827
w tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	102	141	102	164	282	410

Źródło: Dane Centrum

*dotyczy tych środowisk, w których prowadzona jest praca socjalna w oparciu o etapy metodycznego postępowania, tj. diagnoza i ocena, wyznaczenie celów działania, opracowanie planu działania, realizacja planu działania, ewaluacja, praca socjalna prowadzona w ramach kontraktu socjalnego

Z zaprezentowanych danych wynika, że ogólna liczba środowisk objętych pomocą finansową oraz praca socjalną Centrum w latach 2022 – 2024 wzrasta.

1.1.6 Analiza w oparciu o standardy ochrony małoletnich

Nowelizacja ustawy z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy określiła warunki skutecznej ochrony małoletnich przed różnymi formami przemocy, wprowadzając konieczność opracowania „Standardów ochrony małoletnich”, które są zbiorem zasad pomagających tworzyć bezpieczne i przyjazne środowisko dla dzieci. Standardy są jednym z elementów systemowego rozwiązania ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i stanowią formę zabezpieczenia ich praw. Należy je traktować jako jedno z narzędzi wzmacniających i ułatwiających skuteczniejszą ochronę małoletnich przed krzywdzeniem.

Zgodnie z w/w standardami naczelną zasadą podejmowaną przez pracowników instytucji, placówek oraz innych podmiotów jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Przyjęte w poszczególnych podmiotach standardy wskazują, na jakie czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka należy zwracać uwagę, wskazują konieczność monitorowania sytuacji oraz dobrostanu dziecka, a także jasno określają jakie działania należy podjąć w sytuacji otrzymania informacji o krzywdzeniu osoby małoletniej.

Poniższa tabela przedstawia liczbę zgłoszeń jakie wpłynęły do Centrum dotyczących małoletnich, które procedowane były zgodnie z przyjętymi w dniu 14.06.2024 r. (weszły w życie 16.08.2024 r.) „Standardami ochrony dzieci przed krzywdzeniem”.

Tabela 15. Liczba wypełnionych w 2024 roku kart zgłoszenia, zgodnie ze „Standardami ochrony dzieci przed krzywdzeniem”

Wyszczególnienie	2024
Liczba kart zgłoszenia wypełnionych w Centrum zgodnie ze „Standardami ochrony dzieci przed krzywdzeniem”	35

Źródło: Dane Centrum

1.1.7 Analiza w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”

Procedura „Niebieskie Karty” to ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Jej celem jest zatrzymanie występowania zjawiska przemocy oraz pomoc rodzinie w wychodzeniu z tej trudnej sytuacji, a realizowane w jej ramach działania są indywidualnie, dostosowywane do potrzeb danych odbiorców.

Tabela 16. Liczba „Niebieskich Kart” zarejestrowanych w latach 2022-2024

Instytucje wszczynające procedurę „Niebieskie Karty”	2022	2023	30.09.2024
Centrum	48	49	41
Policja	133	130	99
Oświata	8	20	14
MKRPA	0	0	0
Służba Ochrony Zdrowia	6	2	4
Razem liczba zarejestrowanych Niebieskich Kart	195	201	158

Źródło: Dane Centrum

Z zaprezentowanych danych wynika, że zjawisko przemocy domowej w dalszym ciągu zauważalne jest w mieście Koszalin. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w roku 2022 i 2023 kształtuje się na podobnym poziomie. Ponadto można zauważyć, że najczęściej procedur „Niebieskie Karty” wszczyna Policja oraz Centrum, jako podmioty podejmujące działania interwencyjno – pomocowe. Zauważalny jest również wzrost Oświaty, która jako jeden z podmiotów uprawnionych skupia swoją uwagę wobec małoletnich, jako osób doznających przemocy.

1.1.8 Analiza SWOT systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej w ocenie Centrum

Analiza SWOT przeprowadzona w Centrum Usług Społecznych w Koszalinie pozwoliła na wyodrębnienie silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń dla lokalnego systemu wspierania dziecka i rodziny oraz pieczy zastępczej w Koszalinie.

Tabela 17. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • wykwalifikowana i doświadczona kadra pracowników zatrudnionych w obszarze wspierania rodziny, pomocy społecznej, pieczy zastępczej, w tym również przeciwdziałania przemocy domowej; • wsparcie rodziny przez asystenta rodziny; • dobra znajomość środowisk w których pracują pracownicy Centrum oraz innych instytucji tj. Policja, Oświata itp.; • wsparcie specjalistyczne dla rodzin w formie nieodpłatnych konsultacji pedagoga, psychologa, poradnictwa prawnego, • oferowane formy wsparcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych ze strony specjalistycznych ośrodków m.in. Anon, Monada, Medison • Program Usług Społecznych realizowany na rzecz rodzin, • monitoring sytuacji rodzin znajdujących się w kryzysie i rodzin przeżywających problemy opiekuńczo - wychowawcze, oparty na ścisłej współpracy Policji, Sądu, kuratorów, placówek oświatowych oraz Centrum, • wprowadzenie Standardów ochrony małoletnich. 	<ul style="list-style-type: none"> • obserwowany wzrost zachowań dysfunkcyjnych i patologicznych wśród dzieci oraz młodzieży, w tym uzależnienia behawioralne, a także konsumpcjonizm, przemoc oraz bezradność rodziców, wobec tego zjawiska, • ograniczony dostęp do psychiatrii dziecięcej, • negatywne podejście społeczne do korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego, • niska motywacja i zaangażowanie rodziców zmierzająca do poprawy kompetencji rodzicielskich, • brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia, • brak chętnych do pełnienia roli rodzin wspierających, • uzależnienia rodziców (alkohol, narkotyki itp.), • brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych i odrzucanie autorytetu, • niewystarczająca liczba rodzin zastępczych.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • wyznaczenie kierunków działań w ramach Miejskiego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej oraz budowanie mechanizmów współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy instytucjami, • organizacje pozarządowe działające na rzecz dziecka i rodziny, • pozyskiwanie środków finansowych w ramach m.in. projektów unijnych, • programy zabezpieczenia społecznego (np. Dobry Start, 800+, Aktywna Mama, stypendia dla dzieci i młodzieży, program posiłków w szkole i w domu, • wsparcie rodzin wielodzietnych – Karta Dużej Rodziny, • wsparcie rodzin przez samorząd np. karta mieszkańca, usługi społeczne, • pozyskanie kandydatów do pełnienia roli rodziny wspierającej, • zmiana mentalności i świadomości społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych, • tworzenie nowych środowiskowych form pracy z rodziną, • coraz lepiej funkcjonujący system informacji i komunikacji pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, • możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację programów skierowanych na wsparcie rodzin oraz pieczy zastępczej, a także podejmowanie innowacyjnych działań na ich rzecz, • rosnąca świadomość i reakcje społeczności lokalnej na przypadki krzywdzenia bądź zaniedbywania dzieci, • edukacja rodziców oraz ich udział w szkoleniach, a także programach podnoszących ich kompetencje 	<ul style="list-style-type: none"> • zbyt duże obciążenie pracowników instytucji pomocowych biurokracją, • niewystarczające zabezpieczenie socjalne, szczególnie długi czas oczekiwania na lokal z zasobów miasta, • brak świadomości społecznej w zakresie konieczności wczesnego podejmowania działań, w tym diagnozy, w rodzinach, które przeżywają trudności opiekuńczo - wychowawcze, • rozpad rodzin (rozwoły, separacje, wyjazdy za granicę) oraz osłabienie tradycyjnych więzi rodzinnych, • wzrastająca liczba rodzin wieloproblemowych, • choroby psychiczne i inne zaburzenia rodziców i dzieci, • przestępstwa, uzależnienia, agresja, przemoc, ryzykowne związki, • brak świadomości rozwiązywania problemów i umiejętności szukania pomocy, • rosnące potrzeby w zakresie leczenia specjalistycznego dzieci oraz młodzieży (niewystarczające rozwiązania systemowe, długi czas oczekiwania na pomoc: psychiatrą, psycholog), • postawa roszczeniowa rodziców wobec instytucji pomocowych, • uzależnienia behawioralne dzieci oraz brak umiejętności budowania relacji, • „przeciążenie” systemu pieczy zastępczej, • brak kandydatów na zawodowe formy pieczy zastępczej, • nadmierne obciążenie opiekunów zastępczych, • brak chęci współpracy na rzecz

<p>rodzicielskie,</p> <ul style="list-style-type: none"> dalszy wzrost kompetencji pracowników, niezbędnych do pracy w środowiskach rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi. 	<p>powrotu dzieci z pieczy zastępczej i brak gotowości do zmiany stylu życia,</p> <ul style="list-style-type: none"> przerzucanie odpowiedzialności za wychowywanie dzieci na inne podmioty i instytucje, starzejące się społeczeństwo.
--	---

Opracowanie własne Centrum

1.1.9 Podsumowanie analizy diagnostycznej

Z powyższej analizy wynika, że wzrasta liczba dzieci wymagających zapewnienia środowiska opieki zastępczej, a tym samym należy podejmować systematyczne działania związane z pozyskiwaniem kandydatów na opiekunów zastępczych. Tym samym istotne jest stałe wzmacnianie osób pełniących funkcję rodzin zastępczych, szczególnie zawodowych form, aby nie dopuszczać do wypalenia zawodowego. Należy tworzyć warunki do wsparcia specjalistycznego, a także do udziału w szkoleniach mających na celu nabywanie wiedzy i praktycznych umiejętności radzenia sobie w szczególnych sytuacjach opiekuńczo – wychowawczych, jakie mogą wystąpić podczas opieki nad dzieckiem w różnym wieku.

Istotnym elementem systemu wspierania rodziny jest praca asystentów rodziny i pracowników socjalnych, mająca na celu podejmowanie współpracy z rodzinami zagrożonymi kryzysem, bądź takimi, w których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze. Działania podejmowane przez ww. osoby winny przeciwdziałać degradacji funkcji rodzicielskich, które mogą doprowadzić do umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, a w sytuacji wystąpienia takiego zdarzenia, działania winny być ukierunkowane na rzecz powrotu dzieci pod opiekę rodzicielską. Dlatego istotną kwestią w zakresie wspierania rodziny jest interdyscyplinarna współpraca wszystkich podmiotów działających w obszarze dziecka i rodziny oraz tworzenie programów pomocowych uwzględniających zmieniające się warunki środowiskowe, które wpływają na funkcjonowanie rodzin.

1.2 Zasoby Gminy Miasta Koszalin

„Miejski Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2025-2027” służyć ma realizacji miejskiej polityki rodzinnej. W Gminie Miasto Koszalin funkcjonuje szeroki wachlarz form pomocy dla dziecka i rodziny ze strony m.in. poniżej wymienionych instytucji oraz organizacji, które działają na rzecz stworzenia optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej.

1.2.1 Urząd Miejski w Koszalinie.

1.2.2 Centrum Usług Społecznych w Koszalinie.

1.2.3 Żłobki, przedszkola i szkoły.

1.2.4 Miejska Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Koszalinie.

1.2.5 Sąd Rejonowy w Koszalinie.

1.2.6 Komenda Miejska Policji w Koszalinie.

1.2.7 Zarząd Budynków Mieszkalnych w Koszalinie.

1.2.8 Publiczny Ośrodek Adopcyjny w Koszalinie.

- 1.2.9 Centrum Psychoterapii i Leczenia Uzależnień ANON
- 1.2.10 Środkowopomorskie Centrum Zdrowia Psychicznego MEDISON.
- 1.2.11 Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MONADA”.
- 1.2.12 Placówki opiekuńczo – wychowawcze.
- 1.2.13 Zespół Interdyscyplinarny w Koszalinie.
- 1.2.14 Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży.
- 1.2.15 Caritas Diecezji Koszalińsko – Kołobrzeskiej.
- 1.2.16 Stowarzyszenie Profilaktyki i Terapii „Młodzi Młodym”.
- 1.2.17 Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło w Koszalinie.
- 1.2.18 Polski Związek Głuchych.
- 1.2.19 Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Koszalinie.
- 1.2.20 Oddział Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Koszalinie.
- 1.2.21 Fundacja „Zdążyć z Miłością”.
- 1.2.22 Fundacja Pomocy Dzieciom „Magia”.
- 1.2.23 Fundacja „Pokoloruj Świat”.
- 1.2.24 Fundacja „Dwa serca”.
- 1.2.25 Stowarzyszenie „Mama w Mieście Koszalin”.
- 1.2.26 Koszalińskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym.
- 1.2.27 Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie.
- 1.2.28 Nieodpłatna pomoc prawna na terenie Miasta Koszalina.
- 1.2.29 Placówki wsparcia dziennego.

2. Misja i podstawa prawna Programu

2.1 Misja Programu

Misją Programu są działania dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony oraz pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

2.2 Podstawa prawna Programu

- ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej,

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej,
- ustawa z dnia 19 lipca 2019 roku o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2022 roku o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

3. Cel główny, cele szczegółowe, działania i wskaźniki

Cel główny:

Poprawa funkcjonowania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Cele szczegółowe	Działanie	Termin realizacji	Wskaźniki
1. Promowanie wartości rodziny, rozwijanie systemu wsparcia rodziny oraz wzmacnianie jej potencjału.	1.1. Działania profilaktyczne, w tym promowanie oraz wzmacnianie wartości rodziny i jej członków. 1.2. Monitorowanie sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. 1.3. Działania wspierające oraz wspieranie rodziny przeżywającej trudności, w tym praca z dziećmi.	2025 - 2027	1.1.1. Organizowanie różnych form integracji rodziny mających na celu propagowanie treści prorodzinnych i wspomagających wypełnianie ról rodzicielskich. 1.1.2. Projekty i programy profilaktyczne. <ul style="list-style-type: none"> • liczba projektów i programów, • liczba rodzin z dziećmi, korzystających ze wsparcia w ramach projektów i programów, • liczba dzieci korzystających ze wsparcia w ramach projektów i programów, • liczba działań wspierających skierowanych do dzieci i rodzin z dziećmi. • liczba rodzin objętych monitoringiem, w tym liczba dzieci, • liczba rodzin objętych nadzorem kuratora, • liczba zgłoszeń w ramach standardów ochrony małoletnich, • liczba procedur Niebieskie Karty oraz liczba osób objętych działaniami. 1.3.1. Praca socjalna: <ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin z dziećmi objętych pracą socjalną oraz liczba dzieci w tych rodzinach z krótkim opisem,

			<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodziców biologicznych współpracujących na rzecz powrotu dziecka przebywającego w pieczy zastępczej z krótkim opisem, • liczba rodzin, które uzyskały samodzielność. <p>1.3.2. Asystentura rodzinna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, w tym liczba dzieci, z krótkim opisem, • liczba rodzin, w tym liczba dzieci, objętych wsparciem asystenta rodziny w ramach Programu „Za życiem”, • liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny z krótkim opisem, • liczba dzieci powracających z pieczy zastępczej pod opieką rodziców biologicznych. <p>1.3.3. Poradnictwo specjalistyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba osób oraz rodzin, które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego. • liczba grup wsparcia oraz liczba osób uczestniczących. <p>1.3.4. Usługi społeczne realizowane przez Centrum w Koszalinie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba usług oraz osób korzystających z poszczególnych usług z krótkim opisem. <p>1.3.5. Rodziny wspierające:</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin wspierających. • liczba rodzin korzystających ze wsparcia rodziny wspierającej. <p>1.4.1. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników Centrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba pracowników socjalnych i asystentów rodziny biorących udział w szkoleniach oraz konferencjach. • liczba szkoleń i konferencji.
2. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej na terenie Gminy Miasta Koszalina i ich profesjonalizacja.	2.1. Wspomaganie organizacyjne, finansowe, specjalistyczne oraz szkoleniowe opiekunów zastępczych.	2025 - 2027	<ul style="list-style-type: none"> • Ewidencja działań z krótkim opisem (szkolenia, wsparcie specjalistyczne, w tym osób do pomocy)

	2.2. Kwalifikowanie, w tym szkolenie dla kandydatów na opiekunów zastępczych. 2.3. Popularyzacja i promocja idei rodzicielstwa zastępczego.		<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób/ rodzin objętych działaniem. Liczba szkoleń. Liczba działań promocyjnych.
3. Wsparcie osób usamodzielnianych	Wsparcie organizacyjne i finansowe	2025 - 2027	Ewidencja działań z krótkim opisem.
4. Działania interwencyjne.	4.1. Zabezpieczenie życia i zdrowia wszystkich członków rodziny. 4.2. Zabezpieczenie miejsc pobytu dla rodziny i dziecka w sytuacji kryzysowej.	2025 - 2027	<ul style="list-style-type: none"> Liczba interwencji skutkujących umieszczeniem dziecka poza rodziną biologiczną w tym: <ul style="list-style-type: none"> a) na skutek zdarzenia kryzysowego w rodzinie biologicznej, b) umieszczeniem dziecka poza rodziną na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Liczba placówek zapewniających możliwość pobytu dla rodziny i dziecka w sytuacji kryzysowej, w tym liczba miejsc. Liczba osób przebywających w placówce, w tym liczba dzieci.

Opracowanie własne Centrum

4. Limity rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka

Zgodnie z wymogami art. 180 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w trzyletnim powiatowym programie rozwoju pieczy zastępczej należy zawrzeć coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Na podstawie rozeznania potrzeb w zakresie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej oraz zagrożonej umieszczeniem w środowisku zastępczym, przyjmuje się poniższy limit rodzin zastępczych zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka.

Tabela 18. Limity rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka w latach 2025-2027

	2025	2026	2027
Rodziny zastępcze zawodowe	4	5	5
Specjalistyczne rodziny zastępcze	2	1	1
Zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	1	1	1
Rodzinne domy dziecka	8	9	9

Opracowanie własne Centrum

5. Potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej

5.1 Wsparcie asystentów rodziny, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 15 ust 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy rodzinnej, liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 rodzin. Objęcie opiekunów zastępczych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej następuje na wniosek i jest dobrowolne. Nadmienić należy, iż koordynator, zgodnie z obowiązującymi przepisami, może obejmować opieką nie więcej niż 15 rodzin. Pozostałe rodziny zastępcze i prowadzący rodzinne domy dziecka objęci zostają wsparciem organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, które realizowane jest przez pracowników socjalnych. Limit tychże opiekunów nie jest określony.

Tabela 19. Wsparcie asystentów rodziny

Wyszczególnienie	2025	2026	2027
Liczba asystentów rodziny	9	10	10
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	135	150	150

Opracowanie własne Centrum

Tabela 20. Wsparcie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz pracowników socjalnych

Wyszczególnienie	2025	2026	2027
Liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	4	5	5
Liczba rodzin pod opieką koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	60	75	75
Liczba pracowników socjalnych	2	2	2
Liczba rodzin pod opieką pracownika socjalnego	Bez limitu	Bez limitu	Bez limitu

Opracowanie własne Centrum

5.2 Kampania promująca rodzicielstwo zastępcze

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, określonych w art. 76 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej m.in. należy:

1. Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
2. Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej.
3. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
4. Zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym

- i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka.
5. Zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby.
  6. Zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych.
  7. Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
  8. Prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę.
  9. Przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
  10. Zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.
  11. Zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.

Gmina Miasto Koszalin prowadzi szereg działań mających na celu pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji opiekunów zastępczych. Ponadto kieruje szerokie wsparcie wobec istniejących rodzin zastępczych w postaci szkoleń oraz poradnictwa specjalistycznego, które ma na celu przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu. W ramach Programu planuje się kontynuację prowadzonej kampanii na rzecz rodzicielstwa zastępczego, a także działań wspierających opiekunów zastępczych.

Tabela 21. Kampania na rzecz pozyskiwania kandydatów na opiekunów zastępczych

Wyszczególnienie	2025	2026	2027
Dzień Rodzicielstwa Zastępczego i Dzień Dziecka	maj/czerwiec	maj/czerwiec	maj/czerwiec
Mikołajki	grudzień	grudzień	grudzień
Wywiady w mediach (internet, radio, TV)	cały rok	cały rok	cały rok
Promowanie rodzicielstwa zastępczego na uczelniach wyższych	cały rok	cały rok	cały rok
Współpraca z innymi instytucjami	cały rok	cały rok	cały rok

Opracowanie własne Centrum

6. Zakładane efekty realizacji Programu

W zakresie wspierania rodziny:

1. Promocja wartości rodziny.
2. Zwiększenie jakości systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych bezradnością opiekuńczo –wychowawczą oraz rodzin dysfunkcyjnych.
3. Zwiększenie liczby dzieci powracających z pieczy zastępczej do środowiska rodzinnego.
4. Zmniejszenie liczby dzieci kierowanych do opieki zastępczej.

W zakresie pieczy zastępczej:

1. Zwiększenie świadomości społecznej dot. roli pieczy zastępczej w ramach m.in. kampanii społecznych i działań edukacyjnych.
2. Podniesienie standardów opieki nad dziećmi w pieczy zastępczej m.in poprzez szkolenia dla rodzin zastępczych, koordynatorów oraz specjalistów pracy socjalnej,
3. Utrzymanie obecnej liczby zawodowych form pieczy zastępczej wraz z pozyskiwaniem kandydatów.
4. Propagowanie dobrych praktyk w zakresie rodzicielstwa zastępczego.
5. Zwiększenie rodzinom zastępczym dostępności do specjalistów.

7. Realizatorzy Programu

Realizatorem Programu jest Gmina Miasto Koszalin, jednostki organizacyjne miasta oraz organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i fundacje działające w obszarze wsparcia dziecka i rodziny.

8. Finansowanie Programu

Program finansowany będzie w ramach budżetu Gminy Miasta Koszalin, zarówno poprzez budżety jednostek organizacyjnych samorządu, jako realizatorów poszczególnych zadań, a także w ramach pozyskiwanych środków zewnętrznych m.in. dotacje. Zakłada się finansowanie części zadań ze środków przeznaczonych na realizację Miejskiego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

9. Wdrażanie Programu

Proces wdrażania jest wieloaspektowym przedsięwzięciem, które wymaga przygotowania informacyjnego oraz stałej komunikacji z otoczeniem, opierającej się na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze. Podstawowe założenia:

1. Organem nadzorującym realizację „Miejskiego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2025 –2027” jest Gmina Miasto Koszalin.
2. Koordynatorem „Miejskiego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2025 – 2027” będzie Centrum Usług Społecznych w Koszalinie, który corocznie będzie składał sprawozdanie z realizacji poszczególnych celów z rozbiciem na działania i osiągnięte cele.
3. Do zadań Koordynatora należy:
  - a) poinformowanie podmiotów o uchwalonym programie i przyjętych do realizacji celach,
  - b) coroczne spotkanie i omówienie kart monitorowania,
  - c) zebranie danych od podmiotów z realizacji Programu,
  - d) opracowanie sprawozdania z realizacji Programu i przedłożenie Radzie Miejskiej w Koszalinie.

Wdrażanie Programu polegało będzie na realizacji sformułowanych celów, działań i wskaźników. Program charakteryzuje się elastycznością na etapie jego wdrażania i podlegać będzie stałemu monitorowaniu, celem uwzględnienia zmian zachodzących w lokalnej społeczności.

10. Monitoring i sprawozdawczość

Na poziomie Programu monitoring prowadzony będzie w celu zapewnienia prawidłowości, ciągłości i efektywności realizacji Programu. Bieżący monitoring pozwoli wykryć potencjalne zagrożenia, co może prowadzić do modyfikacji planowanych do realizacji działań, wskaźników lub założonych limitów. Monitoring realizacji założeń Programu prowadzony będzie z wykorzystaniem analizy wskaźników przypisanych do celów szczegółowych, składającej się z kilku etapów, takich jak: zbieranie danych i informacji, analiza danych i informacji, przygotowanie sprawozdania z realizacji Programu. Analiza wskaźnikowa prowadzona będzie corocznie i do dnia 31 marca każdego roku Koordynator Programu przedłoży Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji Programu. Podmioty zaangażowane w realizację działań zawartych w Programie będą przedkładały Koordynatorowi do dnia 31 stycznia każdego roku dane z realizacji Programu za rok poprzedni.